

висококваліфікованим фахівцем у своїй сфері, а він інтегрується у бізнес-середовище як партнер або підприємець.

Отже, підготовка майбутніх фахівців в системі Smart-освіти сприяє формуванню їх конкурентоздатності на міжнародних ринках праці, а самостійне вивчення масових відкритих онлайн-курсів дозволить реалізувати принцип безперервної освіти. Саме Smart-освіта здатна забезпечити якісний рівень вищої освіти, що відповідає вимогам і можливостям сьогодення, дозволить майбутнім кваліфікованим фахівцям адаптуватися до динамічних змін навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. *Digital transformation: online guide to digital business transformation*. URL: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/> (дата звернення: 01.04.2020).

2. *Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. №1556-VII / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 01.04.2020).

3. *Що таке Smart Education?* URL: <http://smarteducatoin.blogspot.com/2016/06/smart-education.html> (дата звернення: 01.04.2020).

4. *Тихомиров В.П. Мир на пути к SmartEducation: новые возможности для развития образования*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/mir-na-puti-smart-education-novye-vozmozhnosti-dlya-razvitiya/viewer> (дата звернення: 01.04.2020).

5. *Doran G. There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives*. *Management Review*. 1981. Vol. 70, Issue 11. P. 35-36.

6. *Smart Technology based Education and Training // Smart Digital Futures*. 2014. IOS Press. URL: https://books.google.com.ua/books?id=5CDpAwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 01.04.2020).

7. *Корсунська Л. М. Корейська концепція smart-освіти: загальне навчання, цифрові підручники і smart-школи. Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2013. № 11. С. 77-80.

УДК 378.018.43

О.Й. ФІЗЕШ

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ
В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Сучасне суспільство опинилося на порозі катаклізм, які, з одного боку, викликані порушенням екології та клімату нашої планети, неперервним прагненням людства підкорити природу, з іншого боку – поширенням ряду захворювань, локальними війнами тощо. Все це не може не відбитися на розвитку конкретної держави, всіх її підсистем, ланок, у тому числі й освітньої.

Пандемія, викликана швидкими темпами розповсюдження коронавірусу, позначилася на внесенні коректив до освітнього процесу всіх закладів надання освітніх послуг в Україні. Не винятком є й заклади вищої освіти, зокрема спеціальності педагогічного спрямування. Мова йде про дистанційне навчання, Положення про яке було затверджено Міністерством освіти і науки України ще в 2013 році. Як зазначено в

документі: «Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти» [1].

Дистанційне навчання реалізується на таких принципах пріоритетності психолого-педагогічних, соціальних, санітарно-гігієнічних підходів до всіх аспектів навчання; модульного підходу до конструювання змісту та організації навчального процесу; максимально можливої інтеграції змісту; сформованості інформаційного простору навчання; підготовленості особистості до навчання; активного зворотного зв'язку; гуманістичності, мобільності навчання, незаперечення існуючим формам освіти.

В умовах запровадження карантину в усіх освітніх закладах дистанційна форма навчання набирає обертів у реальному використанні. Так, з метою підготовки магістрів за спеціальністю 013 «Початкова освіта» ми використовуємо технології дистанційного навчання для забезпечення викладання таких навчальних дисциплін, як: «Дидактика з методикою викладання у вищій школі», «Історія педагогіки з методикою викладання у вищій школі» та «Початкова школа Закарпаття».

Одразу організувати дистанційне вивчення вищезгаданих дисциплін було б не можливо без попереднього інформаційно-методичного забезпечення. Окрім обов'язкового переліку навчально-методичних матеріалів, які входять до НМК навчальної дисципліни, та розробки методичних вказівок та рекомендацій з їх вивчення, необхідно було підготувати матеріал для завантаження на платформу Moodle, щоб зробити інформацію про навчальну дисципліну «видимою» для студентів сучасними інформаційними засобами.

При дистанційному навчанні майбутніх викладачів педагогіки основними видами навчальних занять є: лекція, семінар, вебінари, практичне заняття, дискусія. До основних дистанційних занять, які проводяться в рамках дистанційного курсу, належать: демонстраційна версія заняття за курсом, вступне заняття за курсом, індивідуальне заняття-консультація, дистанційна конференція за допомогою електронної пошти, чат-заняття, веб-заняття, тренінг; а також допоміжні види навчальних занять, які можуть проводитись: ділові ігри, виконання проєктів у групах, виконання контрольних-тестових завдань тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись очно або дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою підвищення кваліфікації.

Виникає питання, наскільки повною має бути інформація зі змісту лекції: подавати її повністю, тезами або ж доводити до відома студента план з конкретної теми лекції. Якщо зупинимось на першому варіанті, то ми виберемо репродуктивний метод подачі інформації, що за твердженням багатьох дидактів і викладачів-практиків є малоефективним. Якщо ж подамо тільки план, то це може призвести до втрати інтересу до предмету вивчення через брак літератури. Особливо відчутним брак навчальних посібників є саме для магістрантів, адже через відсутність галузевих стандартів та єдиних підходів до формування переліку навчальних дисциплін в умовах магістратури, підручники та навчальні посібники не виступають основним засобом навчання. Тому, зупиняємось на «золотій середині», коли пропонуємо студентам значення ключових понять, основних підходів, ідей, теорій тощо. Важливим, на наше переконання, є постановка проблемних питань, визначень проблемно-пошукових завдань тощо. Звичайно, що спілкування зі студентами щодо викладу змісту матеріалу відбувається за допомогою засобів зв'язку Viber та Skype, деколи консультування здійснюється в телефонному режимі.

Нові інформаційні технології дозволяють здійснювати діагностику знань студентів, проте тут на допомогу переважно застосовуються тестові методи контролю. Як відомо, метод тестування не є універсальним і застосування його для діагностики

знань з усіх навчальних дисциплін не є адекватним відповідно до завдань перевірки, контролю та оцінювання студентів. Зокрема, мова йде про навчальні дисципліни «Дидактика з методикою викладання у вищій школі», «Історія педагогіки з методикою викладання у вищій школі». Адже вивчення їх спрямоване на підготовку викладача педагогіки, що вимагає застосування активних форм діагностики, серед яких: мікрОВикладання, педагогічна гра та ін. Сформувати та перевірити навички викладання, культури педагогічної праці, професійної етики можна тільки в процесі безпосереднього спілкування та спостереження за діями магістранта.

Насамкінець, застосування дистанційної форми навчання наштовхує на роздуми: Чи можна підготувати сучасного викладача педагогіки, вчителя початкової школи дистанційно? Наскільки ефективною є саме така організація освітнього процесу? Чи достатнім є організувати підготовку фахівця засобами інформаційних технологій? Чи не призведе це в майбутньому до повної інформатизації освітнього процесу? Виключення з нього живого спілкування викладача й студента, в ході якого не тільки передаються знання й формуються відповідні вміння й навички їх застосування, але й забезпечується духовна єдність і спадкоємність представників педагогічної праці?

Певно, питань набагато більше, ніж відповідей! Головне, щоб після впровадження дистанційної форми навчання, не зникла потреба у викладачах закладів вищої освіти!

Потрібен час для успішного впровадження дистанційної форми навчання, час на визначення «плюсів» і «мінусів».

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання. НАКАЗ МОНУ від 25.04.2013. № 466. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13?fbclid=IwAR3lDh29GfI0K0-vvW8mPYKteRVT0ISgE_6gb3MhTA4x FfWNvZFrqRGMDhQ

УДК 159.9:[001.895:004]:378.147

Т.Д. ЩЕРБАН

доктор психологічних наук, професор,
ректор,

Г.В. ЩЕРБАН

старший викладач,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Будь-яка професійна діяльність сьогодні вимагає вмілого використання цифрових технологій. Спеціаліст повинен мати навички, які дають змогу за допомогою цифрових технологій вирішувати професійні потреби, робити відповідні висновки, узагальнення, розширювати кругозір. В умовах інформатизації та перевантаження інформації вища освіта потребує активного залучення у навчальний процес інноваційних цифрових технологій.

Сьогодні у науковій літературі активно використовується поняття «цифровізація», яке пов'язано із масштабним проникненням інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери сучасного суспільства. Аналіз державних нормативних документів доводять, що «цифровізація» вищої освіти відповідає вектору розвитку нашої держави. Проблема застосування цифрових технологій у освітній простір висвітлена у працях вчених: Д. Белшоу, В. Бикова, Д. Галкіна, Б. Гірша, М. Лещенко, О. Михайленко, Л. Мановича, О. Овчарук, О. Співаковський, Дж. Стоммела та інших. Вчені розглядали особливості реформування освітньої системи у зв'язку з активізацією інноваційних та цифрових

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>